

# Innhold

- 4**    **Selvbestemmelse**  
Av Karl Elling Ellingsen
- 5**    **Selvbestemmelse –  
et eksistensielt  
spørsmål!?**  
Av Karl Elling Ellingsen
- 10**   **Bruger indflydelse  
handler om personalet!  
Fem prosjekter om  
brugerindflydelse**  
Av Grethe Vad
- 14**   **Vårdens demokrati  
och godmanskap**  
Av Karl Grunewald
- 20**   **Selvbestemmelse og  
hverdagsliv**  
Av Edith Lunde
- 24**   **Vi er eksperter på oss  
selv, Sier medlemmene  
i rådgivningsgruppen  
i Bærum**  
Av Bente Nygaard og  
John-Harald Wangen
- 27**   **Innledning til  
prinsippene**  
Av Karl Grunewald
- 27**   **Prinsipper for  
selvbestemmelse**



Tor Visnes. (Foto Helge Folkestad).

## Selvbestemmelse for hvem?

I dette nummeret av Rapport tar vi temaet selvbestemmelse for mennesker med utviklingshemning opp i en viss bredde.

Som en del av dette lanseres prinsipper for selvbestemmelse og en del om bakgrunnen for prinsippene. Meningen er at disse blant annet skal kunne fungere som rettesnor i planleggingen av kommunale tjenester.

Imidlertid er det mer enn prinsipper som må til for at selvbestemmelse for utviklingshemmede skal bli mer enn vakre talemåter.

Mange av dem som har alvorlige lærevansker og ulike former for kognitive svikt er helt avhengige av hjelp for å kunne fungere i hverdagen innenfor de rammer vårt samfunn setter.

Ofte er de hjelpavhengige både når det gjelder praktiske gjøremål og når det gjelder det å treffe større eller mindre valg og beslutninger.

Mange av disse medborgerne bor og får sitt omsorgstilbud i kommunale boliger. For at de skal ha reell selvbestemmelse er forutsetningen at den hjelpen samfunnet yter blir gitt på den enkeltes egne premisser.

Skal vi noensinne kunne hjelpe på den enkeltes premisser er vi nødt til å se i øynene at det foreligger klare motsigelser mellom den måten vi innenfor dagens lov- og avtaleverk kan organisere tjenestene på og det som er brukernes reelle behov.

Vi må våge å si høyt at der er motsigelser mellom personalets og brukernes interesser.

Annet kan vi ikke når vi for eksempel før sist jul hørte om voksne utviklingshemmede som – på tross av at de gjerne ville bli – måtte forlate et juleselskap klokken åtte om kvelden fordi hjelperen skulle rekke vakt-skiftet i boligen – og når vi vet at dette ikke var et enkeltstående tilfelle. Vi har tidligere skrevet på denne plassen om brukere som måtte forlate en teaterforestilling i mellomakten på grunn av hjelperens arbeidstid. Og vi vet at dette er situasjoner som inntreffer i alle kommuner.

Hvis ikke kommunene og fagforeningene vil gå inn i dette feltet med sikte på å finne nye ordninger og nye måter å organisere tjenestene på, vil selvbestemmelse forbli en fjern drøm for store grupper mennesker med utviklingshemning.

tvi